

גגור חלון

מסקנות הביניים של ספיבק-יונה: ”המוחים צדקו פעמיים”

ד”ר אמילי סילברמן: ”אנו רוצים לומר בביטחון כי המוחים צדקו פעמיים: גם בקיומה של מצוקת דיור במדינה, וגם בדחיית הפתרונות שהוצעו על-ידי המדינה”

אורי חודי 21/9/11

”אנו רוצים לומר בביטחון כי המוחים צדקו פעמיים: גם בקיומה של מצוקת דיור אמיתית ורצינית במדינה, וגם בדחיית הפתרונות שהוצעו על-ידי המדינה כמו חוק ועדות הדיור הלאומיות (חוק הווד”לים). נדרש שינוי מהותי בתפישת העולם בנוגע למדיניות הדיור, מטרותיה ויעדיה, שכן מדיניות דיור חברתית היא קריטית לכל דיון על צדק חברתי”- כך אומרת היום (ד) ד”ר אמילי סילברמן בעקבות פרסום דוח ביניים של צוות דיור, תחבורה, קרקע ותכנון במסגרת צוות המומחים ספיבק-יונה. סילברמן עומדת בראש צוות הדיור יחד עם עו”ד גיל גן-מור.

במסגרת דוח הביניים שנכתב על-ידי מעל ל-50 מומחים מתחום המשפט, מדיניות דיור, קרקע ותכנון, תחבורה וכלכלה מפרטים ראשי הצוות מספר המלצות קונקרטיות הדרושות למימוש התפישה החדשה אליה הם מכוונים.

בתחום הדיור מבקשים אנשי הצוות בין היתר לעגן את הזכות לדיור בחוק יסוד, הגדלת מאגר של דיור מוזל למכירה ולהשכרה, ובכלל זה דיור ציבורי, שינויים מהותיים באופן שבו מסייעת המדינה לזכאים ברכישת ושכירת דירה ובתקציב לכך, הסדרה בחקיקה של תנאי השכירות, עיגון בחוק של איסור ההפליה בדיור וביטול חוק ועדות הקבלה.

עוד במסגרת ההמלצות מדגישים אנשי הצוות את חשיבותן של תוכניות התחדשות עירונית וקוראים לגיבושה של תוכנית לאומית חדשה להתחדשות עירונית בכלל ובפרט בערי פריפריה ובישובי האוכלוסייה הערבית. אנשי הצוות קוראים גם לבחינה מחדש של הליכי ההפרטה בתחום הדיור וביזור סמכויות לרשויות המקומיות.

הצוות מתייחס בהמלצותיו גם למדיניות הפרטת הקרקע וקורא לעצירתה באופן מפורש. עוד בנושא זה, מבקשים צוות המומחים לשנות את תנאי המכרזים ומזעור הספקולציה בקרקעות ציבוריות; שינוי הרכב מועצת מקרקעי ישראל כך שתכלול נציגי ציבור מקבוצות מגוונות; בחינה מחדש של צרכי הקרקע של מערכת הביטחון, בעיקר באזורי הפיתוח.

בכל הנוגע למדיניות התכנון סבורים סילברמן ואנשי הצוות כי יש לבטל את חוק ועדות הדיור הלאומיות (הווד”לים) ולהשהות קידום הרפורמה בחוק התכנון והבניה עד להטמעת המלצות הצוות בהצעת החוק. לדעת צוות המומחים על מדינת ישראל לעשות תפנית בתפישת הפיתוח ולעבור מהתמקדות בפיזור אוכלוסיה ופרבור, להשקעה ביצירת עירוניות איכותית המאפשרת פיתוח כלכלי מקומי וצדק חברתי. כלומר, שדרוג הישובים הקיימים, באמצעות השקעות ציבוריות מקדימות, לניצול מקסימאלי של המרחב הבנוי הקיים ושילוב של מגורים עם מסחר, תעסוקה ופנאי סביב נגישות ברגל ובתחבורה ציבורית.

בכל הנוגע למדיניות התכנון ברשויות המקומיות סבורים אנשי צוות המומחים כי יש ליצור מסלול מהיר לתוכניות מגורים בתוך הערים ולכלול בהן רכיב משמעותי של דיור בר השגה. במקביל יש לשתף את הציבור באופן משמעותי הרבה יותר בהליכי התכנון למגורים ותעסוקה.

ד"ר סילברמן ועו"ד גן-מור הוסיפו ואמרו כי "מצאנו סוגיות משותפות רבות בכל תחומי המרחב - דיור, תחבורה, קרקע ותכנון, הדורשות שינוי בתפישה ולא רק תוספת תקציב. כמו כן, מצאנו תחומי השקה רבים בין מדיניות מרחבית לצוותי המומחים האחרים העוסקים בפיתוח כלכלי, יצירת מקומות תעסוקה נגישים, ושיפור שירותים ציבוריים כמו בריאות וחינוך. נדמה שבמדיניות הקיימת אין די הפנמה לגבי חשיבות המרחב להשגת צדק חברתי. לכן לא די להסתפק באמירות כמו צריך יותר דירות או יותר כבישים. חשוב לא פחות מה בונים או סוללים, איפה, איך ולמי, ואיך זה משפיע על הפערים החברתיים".